

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 758/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Lekáreň... zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Michala Mandzáka, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 S 92/2013 z 29. apríla 2014, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Lekáreň... o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Lekáreň... (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Michala Mandzáka, ktorou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 S 92/2013 z 29. apríla 2014, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ďalej len „napadnutý rozsudok a napadnuté konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza, že *«... podala dňa 09. 12. 2013 na Krajskom súde v Prešove návrh na ochranu pred nezákonným zásahom podľa § 250v O. s. p. smerujúcim proti Daňovému úradu Humenné (ďalej aj ako „daňový úrad“). Návrh odôvodnila tým, že v jej prípade daňový úrad oznámil vykonanie daňovej kontroly a miestneho zisťovania, čo však považovala za nezákonný zásah, keďže v jej prípade neexistuje žiadne podozrenie zo skrátenia dane a poistného. Predmetom daňovej kontroly malo byť zdaňovacie obdobie, za ktoré už daňový úrad vykonal daňovú kontrolu. Sťažovateľka je presvedčená, že v jej prípade sa jedná o nezákonný zásah a daňové kontroly súvisia s činnosťou M. D. (syna konateľky sťažovateľky), ktorý ako novinár portálu... sa zaoberá pomermi na orgánoch finančnej správy.»*

O návrhu sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že ho zamietol.

Podľa názoru sťažovateľky došlo napadnutým rozsudkom k porušeniu jej práva *„na kontradiktórne súdne konanie, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na verejné vyhlásenie rozsudku...“*, keďže jej *„všeobecný súd nezaslal... vyjadrenie žalovaného daňového úradu ani na vyjadrenie, pričom z obsahu spisu je zrejmé, že daňový úrad podal vyjadrenie 13. 01. 2014 (doručené Krajskému súdu v Prešove dňa 17. 01. 2014) a vo veci sa vyjadril i nadriadený orgán Finančného riaditeľstva SR a to podaním zo dňa 20. 01. 2014 (doručené Krajskému súdu v Prešove dňa 27. 01. 2014).*

O týchto vyjadreniach nemala sťažovateľka žiadnu vedomosť a nemohla reagovať na skutkovú a právnu argumentáciu v nich obsiahnutú, pričom vo veci je podstatné to, že sa jednalo o prvé a základné vyjadrenie protistrany a konanie o nezákonnom zásahu je

jednoinštančným konaním (§ 250v ods. 7 O. s. p.) a teda sťažovateľka nemala šancu reagovať na stanoviská protistrany pred inými súdnymi inštanciami.

Intenzita porušenia práva na kontradiktórne súdne konanie spočíva v tom, že všeobecný súd porušil i práva sťažovateľky na verejné vyhlásenie rozsudku, čím došlo k porušeniu článku 142 ods. 3 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd (keďže právo na verejné vyhlásenie rozsudku je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie)...“.

Sťažovateľka ďalej uvádza: „V danom prípade však všeobecný súd nenariadil pojednávanie, rozhodol len tzv. verejným vyhlásením rozhodnutia bez toho, aby existovali procesné podmienky pre verejné vyhlásenie rozhodnutia... Všeobecný súd teda konal v príkrom rozpore s ustanovením § 250f O. s. p. Sťažovateľka pritom takýto postup nemohla predpokladať a legitímne očakávala, že všeobecný súd v danej veci jej najprv doručí vyjadrenie protistrany a vyzve ju na to, či môže rozhodnúť bez pojednávania. V uvedených súvislostiach sa žiada poznamenať, že i tzv. verejné vyhlásenie rozhodnutia má zjavné procesné vady... O tom, či bol postup podľa § 156 ods. 3 O. s. p. dodržaný alebo nie, môže účastník konania, resp. Ústavný súd SR vychádzať len z obsahu spisu (napr. citované rozhodnutie 7 Cdo 54/2011). Relevantné časti spisu sú na č. l. 37 (pokyn súdu na vyvesenie oznámenia o verejnom vyhlásení rozhodnutia), č. l. 38. Z týchto relevantných častí spisu je zrejmé len to, že oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia malo byť zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove i na internete. Z tohto oznámenia (resp. z obsahu celého spisu) nevyplýva, kedy oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia bolo vyvesené a kedy zvesené. Zo súdneho spisu totiž vyplýva ani len údaj o vyvesení na úradnej tabuli a údaj o zvesení oznámenia o verejnom vyhlásení, pričom § 156 ods. 3 O. s. p. požaduje, aby oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia bolo zverejnené v súvislom období 5 dní pred vyhlásením rozhodnutia.“

Sťažovateľka zastáva názor, že „všeobecný súd porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie a odôvodnenie rozsudku“, keďže napadnutý rozsudok nie je náležite odôvodnený, „odôvodnenie je nielen nepostačujúce a veľmi všeobecné, ale aj vnútorne

rozporuplné, nelogické a formalistické. Navyše takýmto postupom dochádza k porušeniu práva na prístup k súdu.“

Ďalej sťažovateľka namieta, že *«všeobecný súd síce žiadal „príslušné listinné dôkazy“ od daňového úradu, avšak z obsahu spisu nevyplýva, že by boli tieto listinné dôkazy predložené. Súd pritom zaťažovala zákonná povinnosť vyžiadať si celý administratívny spis, a nie listinné dôkazy, pretože len z obsahu celého spisu mohol komplexne posúdiť zákonnosť zásahu. Už len táto okolnosť (sama o sebe), kedy súd rozhodol bez administratívneho spisu dokresľuje zákonnosť a ústavnosť postupov Krajského súdu v Prešove.»*

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky Lekáreň... podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 142 ods. 3 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, spis. zn. 3 S 92/2013 zo dňa 29. 04. 2014 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje sa v celom rozsahu Rozsudok Krajského súdu v Prešove, spis. zn. 3 S 92/2013 zo dňa 29. 04. 2014 a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľke Lekáreň... do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy v podstate upravuje právo na prístup k súdu, a to ako *lex specialis* pre prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy. V podstate ide skôr o kompetenčné ustanovenie určujúce, kedy súdna moc preskúmava rozhodnutia orgánov verejnej správy, než o ustanovenie zakladajúce základné právo. To je v skutočnosti priznané už čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne

a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

V súvislosti so skutočnosťou, že sťažnosť sťažovateľky smeruje proti postupu a napadnutému rozsudku krajského súdu vydanému v správnom súdnictve [podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)], je podľa názoru ústavného súdu navyše potrebné pri ich posudzovaní zohľadňovať špecifiká správneho súdnictva. V rámci správneho súdnictva súdy preskúmajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP). Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Teda treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (m. m. porovnaj napr. IV. ÚS 428/09).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne

neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo.

Vychádzajúc z uvedených všeobecných východísk, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní pristúpil k preskúmaniu sťažnostnej argumentácie sťažovateľky, ktorá je vo svojej podstate založená na tvrdeniach, že krajský súd:

- napadnutý rozsudok „*nenáležite*“ odôvodnil (ďalej len „prvá námietka“),
- jej nezaslal na vyjadrenie stanovisko protistrany a nevyžiadal si celý administratívny spis na posúdenie veci, len „*príslušné listinné dôkazy*“ (ďalej len „druhá námietka“),
- nenariadil vo veci pojednávanie a „*porušil i jej právo na verejné vyhlásenie rozsudku*“ (ďalej len „tretia námietka“).

II.1 K prvej námietke

V relevantnej časti napadnutého rozsudku krajský súd uviedol:

„Z návrhu vyplýva, že sa navrhovateľ domáha ochrany pred nezákonným zásahom Daňového úradu Prešov, pobočky Humenné, ktorý má spočívať vo vykonaní miestneho zisťovania dňa 7. 11. 2013. kedy zamestnanci odporcu navštívili sídlo prevádzky navrhovateľa, kde za účelom preverenia obchodných vzťahov daňového subjektu Lekáreň... za rok 2011, 2012 a obdobie januára až september 2013 si vyžiadali predloženie požadovaných dát v technickej forme. Navrhovateľ žiadal oznámiť, na základe akého podnetu, resp. podozrenia žiada daňový úrad predloženie evidencie faktúr. Dôvody mu oznámené neboli. Následne po tom, čo navrhovateľ zamestnancom daňového úradu oznámil, že požadované doklady sa nenachádzajú v sídle daňového subjektu a že zástupca daňového subjektu ich predloží v lehote 14 dní priamo správcovi dane, došlo k podpisu zápisnice zúčastnenými stranami. Tieto skutočnosti vyplývajú zo zápisnice zo dňa 7. 11. 2013 spísanej na mieste a následne podpísanej B. P. a J. P., zamestnancami správcu dane a pánom M. D., predsedom Občianskeho združenia Daňová reforma a spoločenský rozvoj, ako splnomocneným zástupcom daňového subjektu, navrhovateľa.

Nezákonný zásah odporcu navrhovateľ videl v neoznámení dôvodov vykonávaného miestneho zisťovania.

Z obsahu administratívneho spisu ďalej vyplýva, že dňa 21. 11. 2013 zaslal navrhovateľ email so žiadosťou o oznámenie presného dôvodu miestneho zisťovania a akým orgánom, resp. akou osobou bol podaný podnet no toto zisťovanie. Zároveň navrhovateľ žiadal o poskytnutie dodatočnej lehoty na predloženie požadovaných dokladov podľa § 28 zákona č. 503/2000 Z. z. 60 dní.

V danom prípade bolo v prvom rade potrebné vyriešiť otázku prípustnosti návrhu podľa § 250v ods. 3 O. s. p. ktorý podmieňuje využitie súdnej ochrany prostredníctvom piatej hlavy piatej časti O. s. p. vyčerpaním prostriedkov, ktorých použitie umožňujú osobitné predpisy. Ktoré sú tieto osobitné predpisy zákon nešpecifikuje. Je zrejmé, že musí ísť o zákonné prostriedky, ktoré sú priamo k dispozícii navrhovateľovi ako účastníkovi správneho vzťahu. Ide spravidla o opravné prostriedky, ale tiež o podania, na základe ktorých vzniká administratívne orgánu povinnosť niečo konať, t. j. realizovať kroky potrebné na odstránenie nezákonného stavu namietaného navrhovateľom.

Zákonom určený postup tak vyjadruje zásadu subsidiarity súdneho konania, z ktorej vyplýva, že správny orgán sa musí pred súdnym konaním dozvedieť o tom, že existuje stav, ktorý navrhovateľ hodnotí ako nezákonný zásah. Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej práva mali byť porušené zo strany orgánu verejnej správy sa má prioritne domáhať ochrany svojich práv na správnom orgáne. Správny orgán musí mať možnosť vyjadriť sa k námietkam tohto účastníka. správny orgán musí mať možnosť sám odstrániť namietaný stav a dosiahnuť nápravu. Ak týmto postupom nedôjde k náprave, je namieste, aby sa dotknutý subjekt domáhal ochrany svojich práv na súde v rámci správneho súdnictva.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ pred podaním návrhu na súd musí realizovať zákonné kroky proti namietanému nezákonnému stavu a nezákonnému postupu zo strany správneho orgánu. t. j. uplatniť postup podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach, ako aj podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že podal sťažnosť na orgán verejnej správy podľa príslušných ustanovení zákona o sťažnostiach, resp. že podal podnet na preskúmanie konania daňového orgánu podľa zákon o prokuratúre.

Navrhovateľ nekonanie v tomto smere odôvodnil odkazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 115/2013-27 zo dňa 18. 6. 2013 a č. k. II. ÚS 513/2011-33 zo dňa 20. 3. 2012 kde sa okrem iného uvádza, že upozornenie prokurátora nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy, keďže nestačí, aby sťažovateľ mal k dispozícii prostriedky nápravy, tie však musia byť tiež efektívne a jemu dostupné. Za efektívny prostriedok nápravy má byť považovaný taký, ktorý je dostupný a ktorý umožňuje dosiahnuť nápravu alebo zadosťučinenie za namietané porušenie. Navrhovateľ poukázal na to, že Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre potvrdil, že vnútroštátny prostriedok nápravy, ktorý sťažovateľom zároveň neumožňuje domáhať sa teoreticky i prakticky dosiahnuť náhradu za spôsobenú nemateriálnu ujmu, nemôže byť považovaný za efektívny.

V tejto súvislosti však krajsky sud poukazuje na argumentáciu odporcu v zaslanom vyjadrení, s odkazom na stanovisko prezentované sudkyňou Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ivetou Macejkovou v náleze č. II. ÚS 513/2011-33, podľa ktorého je upozornenie prokurátora bezpochyby považované za efektívny prostriedok nápravy nezákonného stavu spôsobeného správnym orgánom. Tento prostriedok je navrhovateľovi dostupný a umožňuje dosiahnutie nápravy v relatívne krátkom čase, keďže prokurátorský

dozor disponuje oprávneniami, ktoré sú spôsobilé odstrániť nežiaduci stav, ku ktorému došlo pri postupe týchto orgánov vo vzťahu k fyzickým a právnickým osobám. Ak je prokuratúra orgánom, ktorý má prostriedky a nástroje na to, aby v rámci rozsahu svojej právomoci poskytovala ochranu práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb, ktoré sú poškodené postupmi správnych orgánov, je v rozpore s účelom § 250v O. s. p., aby sa tieto prostriedky ochrany obišli a navrhovateľ sa domáhal priamo ochrany zo strany súdu, pričom s rovnakým zámerom a s rovnakou požiadavkou, akej je možné vyhovieť prostredníctvom inštitútu dozoru prokurátora.

Citované ustanovenie § 3 ods. 2 zákona o prokuratúre bezpochyby stanovuje povinnosť prokurátora vykonávať opatrenia na predchádzanie porušovaniu zákonnosti, zisťovanie porušovania zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Orgány prokuratúry sú tak za týmto účelom oprávnené a povinné využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Nie je možné prijať argumentáciu navrhovateľa, že prostriedky ochrany zákonnosti prostredníctvom úkonov prokurátora sú a priori považované za neefektívne. Tento záver nie je akceptovateľný ani s odôvodnením, že prostriedky prokurátorského dozoru neposkytujú dostatočne efektívnu nápravu, keďže sa nimi účastník nemôže domôcť primeraného zadosťučinenia. Je totiž nepochybné a nesporné, že ani postupom podľa § 250v O. s. p., nie je možné dosiahnuť inú formu nápravy ako to, že v prípade úspechu v konaní si navrhovateľ zabezpečí zo strany súdu zákaz správneho orgánu pokračovať v protiprávnom konaní. Súd v rámci správneho súdnictva postupom podľa § 250v O. s. p. nie je oprávnený rozhodovať o náhradách za spôsobenú ujmu. Tento argument tak nemôže byť rozhodujúci pri porovnávaní efektívností prostriedkov v rámci prokurátorského dozoru či postupu podľa zákona o sťažnostiach vo vzťahu k žalobe podanej na súd podľa piatej časti piatej hlavy O. s. p.

Súd sa nestotožňuje ani s tvrdením, že prostriedky prokurátorského dozoru, či konanie o sťažnosti nie sú dostupným prostriedkom. Navrhovateľovi v tejto veci žiadne objektívne skutočnosti či platná právna úprava nebránili tieto prostriedky využiť. Nie je možné akceptovať vyhlásenie navrhovateľa, že nepovažoval zákonom stanovené prostriedky

za dostatočné a primerané, preto podal návrh na súd bez splnenia zákonnej podmienky podľa § 250v ods. 3 O. s. p., prvá veta.

Vyššie spomenuté inštitúty sú plne spôsobilými prostriedkami, ktoré je možné využiť na ochranu práv dotknutej osoby pred nezákonným zásahom orgánu verejnej moci pri zachovaní princípu subsidiarity predtým, ako osoba požiada o ochranu práv prostredníctvom súdu. Súd má preto za to, že ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky nápravy, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, ako to výslovne vyžaduje § 250v ods. 3 O. s. p., nemožno jeho návrh posúdiť ako prípustný, a už len z toho dôvodu je namieste ho zamietnuť.“

Napriek zamietnutiu návrhu z dôvodu jeho neprípustnosti sa krajský súd vyjadril i k ďalšej argumentácii sťažovateľky a uviedol:

„Krajský súd sa nestotožňuje s tvrdením navrhovateľa, že vykonanie miestneho zisťovania bez oznámenia dôvodu či špecifikácie podnetu na toto zisťovanie má za následok nezákonnosť postupu odporcu...

... správca dane nemá povinnosť oznamovať daňovému subjektu alebo inej osobe dôvody miestneho zisťovania, Ani z iných ustanovení daňového poriadku nevyplýva pre správcu dane povinnosť a pre daňový subjekt právo na poskytnutie informácie o dôvode vykonania miestneho zisťovania. Nemožno preto súhlasiť s argumentáciou navrhovateľa, že postup správcu dane bol nezákonný len na tom základe, že odporca navrhovateľovi neoznámil dôvody miestneho zisťovania.

Nevyhnutným predpokladom pre priznanie súdnej ochrany v prípade tvrdeného nezákonného zásahu, po splnení podmienky prípustnosti je, že postup vo verejnej správe, hoci sa nemal uskutočniť, sa v rozpore so zákonom uskutočňuje.

Súd dospel k záveru, že odporca vo vzťahu k navrhovateľovi postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 563/2009 Z. z. daňového poriadku u jeho postup bol preto zákonný.

Navrhovateľ navyiac v návrhu nijako nepreukázal a neodôvodnil, aké konkrétne subjektívne práva a právom chránené záujmy boli vykonaním miestneho zisťovania porušené. Iba všeobecné tvrdenie nepostačuje na to, aby bola splnená zákonná podmienka podania návrhu podľa § 250v ods. 1 O. s. p.

Je nutné ďalej poznamenať, že ani podmienka trvania resp. opakovania protiprávneho zásahu odporcu nebola zo strany navrhovateľa preukázaná, keďže navrhovateľ v tejto časti argumentoval len tým, že u navrhovateľa už bola ukončená daňová kontrola za obdobie 2011 až 2013, čím sú ostatné úkony odporcu ako správcu dane považované za nezákonné a navrhovateľ sa tak dôvodne obáva ich ďalšieho pokračovania. Súd musí prisvedčiť odporcovi, že navrhovateľ nesprávne zamieňa inštitút daňovej kontroly a miestneho zisťovania. Uskutočnenie miestneho zisťovania dňa 7. 11. 2013 nie je daňovou kontrolou ani opakovanou daňovou kontrolou, tvrdenia navrhovateľa o pokračovaní odporcu v tejto činnosti tak nie sú dôvodné a nie je možné na ne prihliadať.

Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250v ods. 4 O. s. p. návrh ako neprípustný a nedôvodný zamietol. “

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku veľmi podrobne, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s návrhom sťažovateľky, s ktorého argumentáciou sa nestotožnil, a preto ho zamietol. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcich rozhodovanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy), zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (v súvislosti so subsidiaritou súdneho konania) a zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (upravujúcich inštitúty daňovej kontroly a miestneho zisťovania), preto sa s prvou námietkou sťažovateľky nestotožnil.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa

tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že táto námietka sťažovateľky je nedôvodná, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K druhej námietke

Druhá námietka sťažovateľky je založená na tvrdení, že krajský súd porušil jej označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru tým, že jej nezaslal na vyjadrenie stanovisko protistrany a nevyžiadal si celý administratívny spis na posúdenie veci (vyžiadal len „*príslušné listinné dôkazy*“).

V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľky poukazuje ústavný súd na vyjadrenie predsedníčky senátu 3 S krajského súdu k sťažnosti sp. zn. Spr 10092/2014 z 23. septembra 2014 (ďalej len „*vyjadrenie k sťažnosti*“), v ktorom okrem iného uvádza: „*Vo vzťahu k porušeniu práva na kontradiktórne súdne konanie, ktoré má spočívať v tom, že sťažovateľke nebolo zaslané vyjadrenie daňového úradu poukazujem na to, že právna úprava správneho súdnictva v piatej časti O. s. p. na rozdiel od konania v občianskoprávných veciach ustanovuje rigoróznú úpravu jednotlivých druhov konaní. To platí aj pre konanie o ochrane pred nezákonným zásahom podľa § 250v O. s. p., ktoré v odseku 8 upravuje, že na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.*

Povinnosť doručovať vyjadrenie správneho orgánu k žalobe, alebo k návrhu podľa § 250v O. s. p. osobitná piata časť O. s. p. výslovne neupravuje a vyžiadanie vyjadrenia a príslušného administratívneho spisu v konkrétnej veci smerovalo k zisťovaniu, či sú splnené podmienky konania podľa § 250v O. s. p., t. j. či je návrh prípustný a dôvodný.“

Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení k sťažnosti tiež okrem iného uvádza: „*Súd v konaní podľa piatej časti O. s. p. spravidla dokazovanie nevykonáva a táto povinnosť mu*

ani nie je uložená O. s. p., lebo podľa § 250i ods. 1 druhá veta v spojení s § 250v ods. 8 O. s. p. súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (v danom prípade zásahu orgánu verejnej správy). Základom pre posúdenie dôvodnosti či nedôvodnosti namietaného návrhu sú teda námietky navrhovateľa a administratívny spis odporcu.

Princíp kontradiktórnosti konania nie je v správnom súdnictve plne aplikovateľný, pretože navrhovateľ námietky vo vzťahu k zásahu, o ktorom tvrdí, že je nezákonný, nemôže rozširovať po uplynutí subjektívnej lehoty 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela (primeraná aplikácia § 250b ods. 1, § 250h ods. 1 O. s. p.).“

Konanie podľa § 250v OSP patrí do oblasti správneho súdnictva, ktoré je založené na prieskume zákonnosti (posúdení) identifikovaného právneho a skutkového stavu.

Podľa § 250v ods. 8 OSP na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Podľa § 250i ods. 1 druhej vety OSP súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva možnosť, nie povinnosť všeobecného súdu v konaniach vo veciach spadajúcich pod správne súdnictvo vykonávať dokazovanie. Ak krajský súd v konkrétnostiach posudzovanej veci vychádzal z návrhu sťažovateľky, vyjadrenia a administratívneho spisu odporcu, tak podľa názoru ústavného súdu nepochybil, pretože povinnosť vykonať dokazovanie mu nevyplýva zo žiadneho z relevantných právnych ustanovení.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že krajský súd si ako podklad pre svoje rozhodnutie nevyžiadal celý administratívny spis, ústavný súd uvádza, že zo zapožičaného spisu sp. zn. 3 S 92/2013 zistil, že krajský súd mal k dispozícii administratívny spis odporcu, o čom svedčí prezenčná pečiatka krajského súdu zo 17. januára 2014 (v spise na č. 1. 24), ako aj fotokópia podacieho hárku zo 7. júla 2014, z ktorej vyplýva, že spis bol

vrátený odporcovi doporučenou zásilkou č. RP 929849800 Sk. Z uvedeného síce nie je zrejmý rozsah a obsah administratívneho spisu, avšak nemožno spochybníť, že predmetný spis mal krajský súd k dispozícii ako podklad pre svoje rozhodovanie.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že medzi obsahom druhej námietky sťažovateľky uplatnenej proti napadnutému postupu krajského súdu a označenými základnými právami podľa ústavy a právom podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť aj vo vzťahu k druhej námietke ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K tretej námietke

Podstatou tretej námietky sťažovateľky je jej tvrdenie, že krajský súd porušil jej označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru tým, že nenariadil vo veci pojednávanie a „*porušil i jej právo na verejné vyhlásenie rozsudku*“.

Podľa § 156 ods. 3 OSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa jej tvrdenia o „*porušení jej práva na verejné vyhlásenie rozsudku*“ ústavný súd z priloženej spisovej dokumentácie, príslušnej administratívnej agendy, ako aj internej e-mailovej komunikácie zamestnancov krajského súdu zistil, že krajský súd zabezpečil zverejnenie informácie o mieste a čase jeho verejného vyhlásenia na svojej internetovej stránke 24. apríla 2014, t. j. 5 dní vopred, a na úradnej tabuli 23. apríla 2014, t. j. 6 dní vopred, čo potvrdzuje kontrolná pečiatka kancelárie.

Z už uvedeného vyplýva, že krajský súd zabezpečil zverejnenie dátumu, času a miesta vyhlásenia napadnutého rozsudku v súlade s príslušným zákonným ustanovením a skutočnosť, že sa sťažovateľka tieto informácie nedozvedela, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej označených práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Podľa § 250f ods. 1 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 250f ods. 3 OSP súd môže vyzvať účastníka, aby sa vyjadril k prejednávaniu veci bez nariadenia pojednávania do 15 dní od doručenia výzvy. Súd môže k výzve pripojiť doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky.

Podľa § 250f ods. 3 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom aj vtedy, ak zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu z dôvodov uvedených v § 250j ods. 3.

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 3 S 92/2013 ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní rozhodol všeobecný súd bez nariadenia pojednávania v rozpore s už citovaným zákonným ustanovením. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľky, že uvedeným postupom v napadnutom konaní došlo k pochybeniu, a preto sa zameral na skúmanie intenzity porušenia označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru vo vzťahu k nemu.

Ústavný súd vzal do úvahy skutočnosť, že krajský súd v danom konaní nevykonával dokazovanie a návrh zamietol v podstate z procesných dôvodov (nepripustnosť a neodôvodnenosť). Ústavný súd poukazuje tiež na „nosný“ dôvod zamietnutia návrhu sťažovateľky, ktorým je subsidiarita súdnej ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej moci, z čoho vyplýva, že sťažovateľka sa môže (mohla) domôcť ochrany svojich

práv aj inak. Tento právny záver krajského súdu považuje ústavný súd z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný.

V kontexte konkrétnych okolností prípadu podľa názoru ústavného súdu nedosahuje pochybenie krajského súdu takú ústavnoprávnu intenzitu, že by na jeho základe mohol po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne vysloviť porušenie sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru, preto sťažnosť aj vo vzťahu k tejto čiastkovej námietke odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky (ako celok) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014